

Uppföljning avslutade 1:1 projekt

Helår 2021

Förord

Syftet med Region Örebro läns projektverksamhet inom området regional tillväxt (anslaget 1:1), är att uppnå målen för den regionala utvecklingspolitiken. Region Örebro län ska följa upp att medel utnyttjas för avsett ändamål och i överensstämmelse med föreskrivna villkor.

En uppföljning av avslutade projekt genomförs löpande och sammanställs varje år. Av uppföljningen framgår vilka resultat projekten uppnått när de avslutas i relation till projektens mål. Denna redovisning är en sammanställning av projekt som har slutredovisats under 2021.

Under 2021 har ytterligare steg tagits för att operationalisera och standardisera uppföljningen av 1:1 finansierade projekt för att öka effektiviteten och tillförlitligheten i uppföljningen. Uppföljningen dokumenteras i det gemensamma verksamhetssystemet vilket dels ökar transparensen internt, dels ger möjlighet till att generera standardiserade rapporter. Denna rapport är den första som genererats för uppföljning av 1:1 projekt genom verksamhetssystemet.

Diagram som visas under avsnittet sammanfattning har genererats genom data från projektbanken och automatiserats genom programspråket R.

Mars 2022

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Innehåll

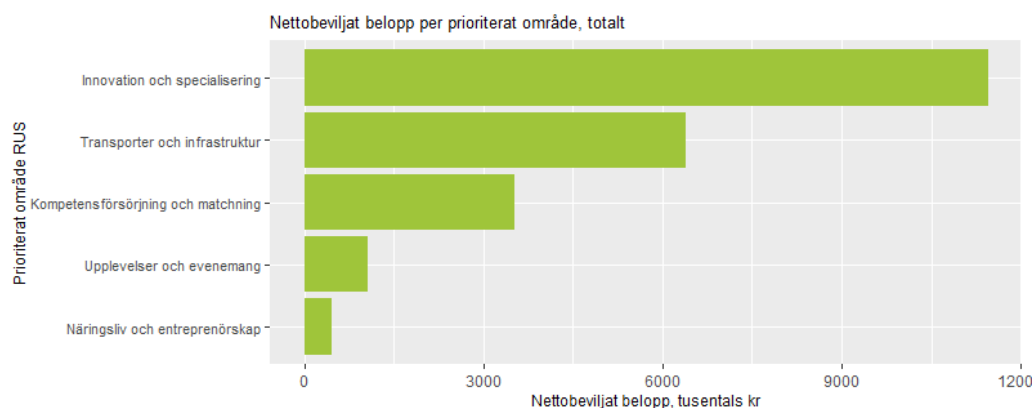
1	Sammanfattning	4
2	Slutredovisade projekt per prioriterat område	5
2.1	Näringsliv och entreprenörskap	5
2.1.1	<i>Cykelområde Kottaberget, en etableringsmodell för hållbar naturturism.</i>	5
2.1.2	<i>Växthus – fokus USA och Tyskland</i>	6
2.1.3	<i>RES 2020 Örebro och Västmanland.....</i>	7
2.2	Innovationskraft och specialisering.....	9
2.2.1	<i>AIMEE</i>	9
2.2.2	<i>Växtzon 2 - ANSP</i>	11
2.2.3	<i>Smart blocks</i>	13
2.2.4	<i>ACES.....</i>	15
2.2.5	<i>Växtzon 2 - Inkubera.....</i>	12
2.2.6	<i>Förinkubation åt privat sektor - utformning och test av modell fas ett</i>	16
2.2.7	<i>Förutsättningar för Ängelinvestbolag i Örebro län och samarbete med Saminvest.....</i>	17
2.3	Kompetensförsörjning och matchning	18
2.3.1	<i>Yrkesmässa Örebro län</i>	18
2.3.2	<i>Integration i regional kompetensförsörjning, Örebro län.....</i>	20
2.3.3	<i>Fler kvinnor till industrin</i>	21
2.4	Transporter och infrastruktur	22
2.4.1	<i>Västra Logsjön.....</i>	23
2.4.2	<i>Combine.....</i>	24
2.4.3	<i>Baltic Loop</i>	25
2.4.4	<i>BRT i Örebro – genomförande av etapp 1.....</i>	26
2.4.5	<i>Flygcharter ORB</i>	28
2.5	Upplevelser och evenemang	30
2.5.1	<i>Besöksvänliga Tiveden</i>	31
2.5.2	<i>Växtkraft ÖRTA</i>	32

1 Sammanfattning

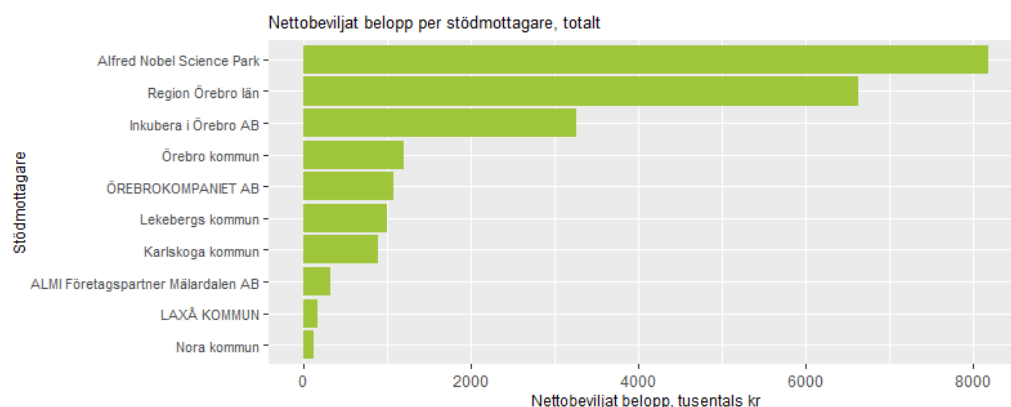
Under 2021 har 20 projekt slutrappporterats och slutredovisas i denna rapport. Totalt har de 20 aktuella projekten omfattat ett nettobeviljat belopp på 22,9 miljoner kr fördelat på 10 stödmottagare.

Analys

Projektfinansiering genom 1:1 medel riktas till något av de tio prioriterade områdena i den regionala utvecklingsstrategin. Det prioriterade området *Innovation och specialisering* utgör drygt hälften av slutredovisade projekt under 2021 sett till nettobeviljat belopp som omfattade 11,5 miljoner kr fördelat på 7 projekt. Diagrammet nedan visar fördelningen per prioriterat område för de slutredovisade projekten i denna rapport.

Projektfinansiering beviljas till olika stödmottagare tillika projektägare. Högst andel nettobeviljad projektfinansiering för slutredovisade projekt 2021 har riktats till *Alfred Nobel Science Park* med 8,2 miljoner kr fördelat på 4 projekt. Följt närmast av *Region Örebro län* med 5 projekt och *Inkubera i Örebro AB* med 3 projekt.

2 Slutredovisade projekt per prioriterat område

Nedan redovisas uppföljningen av de 20 projekten kortfattat under rubriker för de prioriterade områdena. En mer utförlig redovisning ges i respektive projekts slutrapport. Projekten har följts upp kontinuerligt under projektperioden genom lägesrapporter, slutrapporter, samt uppföljnings- och avslutsmöten enligt våra interna riktlinjer för uppföljning med fokus på projektens resultat, genomförande, hållbarhet och långsiktighet. En bedömning av projektens bidrag till specificerade effektmål i den regionala utvecklingsstrategin ges i de fall projektet genomfört avslutsmöte med projektstöd. Avslutsmöte genomförs med projekt som löper över ett år och inte är en förstudie.

2.1 Näringsliv och entreprenörskap

Projekt	Projektägare	Utbetalt belopp (kr)
Cykelområde Kottaberget, en etableringsmodell för hållbar naturturism	Nora kommun	133 819
Växthus – fokus USA och Tyskland	ALMI Företagspartner Mälardalen AB	153 915
RES 2020 Örebro och Västmanland	ALMI Företagspartner Mälardalen AB	170 202
Totalt		457 936

2.1.1 Cykelområde Kottaberget, en etableringsmodell för hållbar naturturism

Beskrivning

Projektet syftar till att göra en förstudie för att etablera ett hållbart naturturistområde. Kommuner och regioner är ofta kunniga i vilka steg som behöver göras och hur planeringen går till inför etableringen av ett större företag, men det saknas erfarenhet och modeller för hur etablering av en större naturturismsatsning på privatägd mark ska göras.

Projektperiod

2019-12-01 - 2021-03-31

Effektmål

- Ökad entreprenöriell aktivitet
- Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

En förstudie innehållande underlag och modeller för etablering av en naturturistsatsning i Nora kommun.

Projektet gör bedömningen att projektmål och delmål till största delen är uppfyllda. En rapport, plan och karta med tydligare markering för leder har tagits fram. Arbetet har haft positiv förankring i politik, kommun, myndigheter, markägare och lokalbor. Flera träffar med Svea skog har genomförts angående arrende och avtal vilket gett tillgång till den information som behövs för att påbörja arbetet med kalkyler för affärsutveckling, kostnad för dagkort och skötsel. Beräkningsmodellerna visar potentialen för framtida inkomstkällor. Projektet kan därför anses ha bidragit positivt till effektmålen om *ökad entreprenöriell aktivitet* och *ökad tillväxt i näringslivet* i den regionala utvecklingsstrategin.

Genomförande

Projektet har med anledning av Coronapandemin fått skjuta på många av de planerade aktiviteterna och inga resor har kunnat genomföras. Trots detta har projektet drivits framåt och flera av resultaten har nått över förväntan.

Utmaningarna var först och främst att hitta hållbara lösningar med Sveaskog kring fågelskyddsområde och avverkning, men även hur övrigt friluftsliv ska kunna utvecklas och verka parallellt på berget.

Arbetet med att få med Sveaskog som inte bara avtalspartner utan engagerad projektmedarbetare som kommer med egna förslag för hur Kottaberget ska utvecklas till ett attraktivt besöksmål har varit den största framgången. Det lokala engagemanget och 5 nya företagare har också varit en stor framgång.

Långsiktighet

En affärsplan har tagits fram och det finns planer på ett nytt bolag som vill bygga och sköta lederna. Arbetet är i startgroparna och olika intäktsmöjligheter och finansieringsmöjligheter testas.

2.1.2 Växthus – fokus USA och Tyskland

Beskrivning

Många små- och medelstora företag har potential att växa på en internationell marknad. Det finns kompetens, bra produkter och tjänster. Det som brister när företagen planerar inför en exportsatsning är kunskap om vald marknad, relevanta kontakter och en exportstrategi. Projektet kommer att erbjuda företag som valt marknad/marknader fördjupad kunskap, kontakter och coachning för att lyckas med en etablering.

Projektperiod

2019-11-01 - 2021-03-31

Effektmål

 Ökad global konkurrenskraft

Projektmål

De företag som deltar i projektet har nått de utvalda nya marknaderna/marknaden och hälften av företagen har skrivit affärskontrakt med relevanta affärspartners alternativt forskningspartners.

Projektet gör i slutrapporten bedömningen att huvuddelen av projektets mål och delmål

uppfyllts under projektperioden. En planerad resa till utvald marknad kunde inte genomföras med anledning av Coronapandemin, istället fick deltagande företag kontakt med potentiella samarbetspartners i de båda marknaderna. Totalt deltog 18 företag, varav 9 från Örebro län, i skräddarsydda exportprogram. Vidare deltog totalt 90 personer på inspirations- och kunskapsseminarier om den amerikanska och tyska marknaden. Från dessa valdes ett 30-tal företag ut för djupintervjuer för att kartlägga motivation, drivkraft och exportmognad. Projektet har tillsammans med relevanta aktörer också utvecklat och genomfört 4 skräddarsydda workshops per marknad tillsammans med deltagande företag.

Genomförande

Med anledning av Coronapandemin fick stora delar av programmet genomföras digitalt. Ett av syftena med programmet var att byta erfarenheter, hämta inspiration och knyta kontakter med de andra företagen vilket blir mer naturligt vid fysiska träffar. Trots detta, och delvis på grund av den erfarenhet företagen numera har av att träffas digitalt, så blev det ändå över förväntan och företagen var mycket nöjda. Företagen knöt kontakter med varandra, lärde sig en hel del och fick framför allt bra kontakter med experter och coacher som kan användas för deras framtida business på marknaderna.

När det kommer till hållbarhet har projektet haft ambitionen att få en jämn könsfördelning i företagens deltagande. Genom att tänka brett och därmed bjuda in länets företag via olika marknadsföringskanaler. Tyvärr har det visat sig att majoriteten av deltagarna var män i USA programmet. I Tysklandsprogrammet har det varit en jämnare fördelning i Örebro län där fem personer av åtta varit kvinnor. Gällande hållbarhetsfrågan så har den vävts in i de olika temana i workshopparna och även lyfts i arbetet med affärsmodeller.

Långsiktighet

Flera av de deltagande företagen har fortsatt att bearbeta respektive marknad med stöd av potentiella samarbetspartners. Men med tanke på den rådande pandemin är det en utmaning att veta hur det kommer att gå för företagen i USA och Tyskland.

Andra effekter som projektet bidragit till är ett stärkt samarbete mellan främjandeaktörer som bland annat Handelskammaren Mälardalen, Business Sweden i Sverige, USA och Tyskland, Tysk-Svenska Handelskammaren, Svensk-Amerikanska Handelskammaren i New York, och lokala juristbyråer vilket bidrar till att ALMI är bättre rustade för att hjälpa fler företag att etablera sig i Tyskland och USA.

Ytterligare en effekt av projektet är att upplägget av programmen går att applicera på andra marknader.

2.1.3 RES 2020 Örebro och Västmanland

Beskrivning

Projektet ska ta fram en regional handlingsplan för RES-arbetet i Örebro och Västmanlands län inklusive en marknad- och kommunikationsplan.

Projektperiod

2020-03-17 - 2021-02-15

Effektmål

 Ökad global konkurrenskraft

Projektmål

En regional handlingsplan för RES arbetet i två län som även innehåller en marknad- och kommunikationsplan.

Projektet beskriver att projektmålet till stor del uppfyllts under projektperioden. Grundstrukturen för en handlingsplan är utvecklad och de flesta rubriker har aktiviteter kopplade till sig. Handlingsplanen ses som ett levande dokument som ska vara lättillgänglig och presenteras för relevanta RES aktörer. En kommunikationsstrategi är framtagen vilket bedöms förbättra möjligheten att nå ut med erbjudanden till de relevanta målgrupperna.

Genomförande

Under början av våren drog Tillväxtverket igång ett strategiskt arbete för att utveckla en nationell gemensam strategi för hur Regional Exportsamverkan ska utvecklas utifrån den nya nationella export- och investeringsstrategin. Arbetet med att utveckla de regionala exportverksamheterna stannade därför upp i väntan på att den nya strategin skulle bli klar.

De företag som deltog i rapporten efterfrågar stöd och hjälp genom individuell rådgivning, följt av rådgivning i grupp och deltagande i ett nätverk med fokus på internationalisering. De företag som vill växa eller ta steget ut på den internationella marknaden efterfrågar främst finansiering och kontakter, där kontakter är det absolut viktigaste. Finansiering är mer relevant för de som redan finns på en internationell marknad.

Projektet har inte nått målgruppen kvinnor och utrikesfödda i tillräckligt stor utsträckning. Det krävs med all säkerhet mer riktade och spetsade insatser mot dessa målgrupper. EEN har under året kartlagt kvinnors exportbehov och tagit fram en rapport om *Kvinnors företagande - internationalisering och tillväxt* som lanserades 1 mars.

Långsiktighet

Med tanke på den rådande pandemin är det svårt att se effekterna på lång sikt vad gäller fler exporterande företag. Med den regionala handlingsplanen och kommunikationsstrategin kommer det finnas en effektivare och mer målgruppsanpassad kommunikation som når större delar av målgruppen, hela vägen ut i länet och som i slutändan gör att fler företag, både bland prioriterat underrepresenterade målgrupper och primära målgrupper nyttjar de stöd som finns inom RES.

En effekt av projektet är den stärkta samverkan mellan Örebro län och Västmanland. Detta kan bidra till fler gemensamma satsningar och att företag på båda sidor länsgränserna hittar nya samarbeten och gemensamma nätverk.

2.2 Innovationskraft och specialisering

Projekt	Projektägare	Utbetalt belopp (kr)
AIMEE	Alfred Nobel Science Park	5 964 405
Växtzon 2 - ANSP	Alfred Nobel Science Park	772 780
Växtzon 2 - Inkubera	Inkubera i Örebro AB	2 691 500
Smart blocks	Alfred Nobel Science Park	585 000
ACES	Alfred Nobel Science Park	862 997
Förinkubation åt privat sektor - utformning och test av modell fas ett	Inkubera i Örebro AB	375 000
Förutsättningar för Ängelinvestbolag i Örebro län och samarbete med Saminvest.	Inkubera i Örebro AB	200 000
	Totalt	11 451 682

2.2.1 AIMEE

Beskrivning

Projektet ska utveckla en regional test- och demonstrationsmiljö för autonoma system och system baserade på artificiell intelligens.

Projektperiod

2017-08-07 - 2020-12-31

Effektmål

- Ökad innovationskraft
- Ökad kunskapsintensitet

Projektmål

En öppen, attraktiv och väl fungerande testbädd med tre plattformar i regionen i Örebro, Karlskoga och Kumla.

Bedömningen görs att projektets mål och delmål i allt väsentligt uppfyllts och i vissa avseenden överskridits. Resultaten anses därför i hög grad ha bidragit till effektmålen om *ökad innovationskraft* och *ökad kunskapsintensitet* i den regionala utvecklingsstrategin. Det ursprungliga projektmålet om en testbädd fördelad på olika fysiska platser i länet ändrades i projektets initiala fas och fokuserades istället till en central plats, robotlabbet, på Örebro universitet. Detta beslut bedöms ha gynnat projektet eftersom att efterfrågan på testbäddar på olika fysiska platser dels varit låg bland företag, dels eftersom Örebro universitet anses vara den mest lämpliga platsen att centrera forskning-, utveckling och demonstration av denna typ av kunskapsintensiva och innovativa praktiska tillämpningar till. Det etablerade robotlabbet utgör också en central del av den affärsmodell, struktur och klusterbildning för fortsatt samverkan och nätverkande bland de involverade aktörerna. Vidare har de aktivitetsmål som på

förhand specificerats avseende antalet företag som genom projektet fått stöd, rådgivning eller ingått i samarbeten med forskningsinstitutioner uppfyllts eller överskridits.

Genomförande

Projektet har haft många styrkor, som blivit framgångsfaktorer, ur vilka flera positiva lärdomar kan dras. En av faktorerna som lyfts fram genom projektets externa utvärderare är att det regionala perspektivet och den regionala förankringen har varit viktig för att både stärka relationerna mellan regionens aktörer, men också för att öka kunskapen om hur kompetensen som finns på Örebro universitet kring artificiell intelligens (AI) kan omsättas i praktisk tillämpning. Utvärderingen framhåller även vikten av robotlabbet som en kunskapsförmedlande plattform för både utveckling och demonstration. Den arbetsmetod som projektet tillämpat med korta delprojekt, så kallade "case", har också varit starkt bidragande till att stärka kopplingen mellan forskning och praktik och för att skapa snabba resultat som tidigt kan demonstreras och spridas.

De resultatmässiga utmaningar som projektet har stått inför kan främst härledas till graden av teknikmognad bland små och medelstora företag (SMF), vilket påverkar deras möjligheter att delta i testbäddens insatser och tillgodogöra sig den kunskap som genereras av dessa. Projektet överskattade till viss del mognadsgraden bland SMF initialt vilket skapade viss diskrepans mellan företagens förväntningar och dess förutsättningar. Att bli bättre på att bedöma mognadsgraden är en viktig lärdom för att kunna accelerera den fortsatta utvecklingen inom AI.

Genom projektets externa utvärderare framgår det att beaktande av hållbarhetsaspekterna kan spåras i delprojekten. Det kan exempelvis handla om hur utpekade områden i Region Örebro läns Innovationsstrategi för Smart Specialisering, nämligen "Livsmedel i skärningen mellan hållbarhet, hälsa, miljö och måltid" och "Autonoma, digitala och intelligenta produktionssystem" skapar utvecklingsmöjligheter inom området Agtech. Samtidigt lyfter projektet själva fram att det finns en stor utmaning kopplat till jämställdhet när arbetet riktas mot Smart Industri, som i grunden är en ojämsställd sektor. Det krävs en fortsatt stor insats för att kunna hantera dessa underförstådda faktorer kring jämställdhet. Projektets utmaningar kring jämställdhet hade troligtvis sett annorlunda ut om projektet vänt sig till en annan sektor/bransch.

Långsiktighet

Trots att det generellt sett är svårt att direkt härleda alla effekter till projektets aktiviteter, eftersom dessa ska jacka in i ett större system, är det tydligt att projektet har varit en stor och viktig pusselbit som kunnat påverka utvecklingen i dess sammanhang. Projektet framhäver dock att det fortfarande kvarstår en kunskapsbrist i regionen kring AI och autonoma system. Dessa begrepp och system är komplexa och att öka kunskapen och förståelsen tar tid att förändra, det är fortsatt ett långsiktigt mål. Lärdomarna som generats i projektet tas nu vidare in i ett nytt projekt, AI.ALL, med ett bredare fokus på hur AI kan bidra till att lösa samhällsutmaningar kopplade till smart industri, hälsa, smarta städer och hållbarhet.

När det kommer till det etablerade robotlabbet så betraktas det numera som en permanent struktur, med anledning av Coronapandemin så är ett fortsatt arbete kring digitalisering och visualisering av robotlabbet viktigt. Framöver finns det också ett behov av att utöka robotlabbets räckvidd och få med det i innovationsarenan som är en större mötesplats på Örebro universitet för innovation mer generellt.

Projektets externa utvärderare lyfter också fram att i etableringen av ett AI Impact Lab behöver förmågan att kunna föra in företagets behov stärkas. Eftersom förväntningarna på fortsättningen i ett AI Impact Lab ser olika ut kommer det att krävas ett fortsatt arbete för att enas om målbild och budget samt hur nödvändiga strukturer ska byggas upp.

2.2.2 Växtzon 2 - ANSP

Beskrivning

Projektet ska bidra till en utvecklad effektiv samhandlingsplattform för innovationsstöd och hållbar konkurrenskraft i Östra Mellansverige. Därmed skapas bättre förutsättningar för hållbar tillväxt i innovativa bolag med stor potential.

Projektperiod

2018-06-01 - 2021-09-30

Effektmål

 Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

Växtzon 2 syftar till att skapa en gemensam plattform för innovations- och företagsstöd i ÖMS med en tydlig koppling mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor.

Projektet har varit ett stödprojekt till det övergripande Växtzon 2 projektet, de specificerade målen speglar det övergripande projektets mål. När det kommer till de kvalitativa aspekterna så bedömer projektet att målen till stora delar är uppfyllda i de delar som aktivt berört Alfred Nobel Science Park (ANSP). Projektet har haft en stödjande roll till det övergripande projektet Växtzon 2 när det kommer till att föra in nya metoder, arbetssätt och processer i de delar som passar med ANSPs kompetens och profil. De kvantitativa aspekterna som berör antal företag har inte uppnåtts fullt ut i relation till de specificerade nivåerna. Det har varit en utmaning att uppnå nivåerna eftersom antalet företag med hög tillväxtpotential är relativt begränsat inom ÖMS. Projektet kan anses i viss utsträckning ha bidragit positivt till effektmålet om *ökad tillväxt i näringslivet* i den regionala utvecklingsstrategin, då främst inom de delar som varit relevanta för projektet.

Genomförande

Det har tidigare varit svårigheter att engagera den akademiska sfären i aktörernas företagsstödjande arbete. ANSP har tagit fram en enkel metodik för att underlätta samverkan med akademi som testats med några företag och universitet och har varit framgångsrikt. Denna metod kommer användas och utvecklas vidare framåt. Utöver detta har ANSP också varit drivande i att ta fram en metodbok kring Scale-up och Tillväxstøpportsprocesserna för ÖMS.

Ytterligare en lärdom av projektet har varit en ökad förståelse för vilka typer av projekt som ANSP ska driva och delta i som aktör framåt. I framtida projekt och nya projekt (t.ex. ÖMSINT) som berör dessa aspekter kommer ANSP inte vara med som en aktiv projektpart. ANSP är inte primärt en affärscoachings organisation, men Växtzon 2 är ett tydligt affärscoaching projekt. Med de lärdomar som ANSP fått genom deltagande i

projektet så skulle de med facit i hand inte deltagit i detta projekt, med tanke på projektets inriktning. Så på ett sätt var det bra att ANSP inte gick in med stora resurser i projektet, Inkubera är en bättre aktör för denna typ av projekt.

När det kommer till hållbarhetsaspekterna har ANSPs del i projektet varit att arbeta med en metodbok där metoder för hur jämställdhet ska integreras i Scale-up och Tillväxtsupportprocesser beskrivs.

Långsiktighet

Metodboken som utvecklats är ett konkret exempel på vad som förhoppningsvis kommer leva vidare efter projektets slut. ANSP arbetar för hur dessa metoder ska kunna integreras i de ordinarie processerna och arbetet.

Samarbetet med flera aktörer inom projektet har skapat nya kontaktytor som kan utvecklas vidare framöver. En utmaning är dock att skapa en mer strukturerad samverkan/organisation för samarbete med andra aktörer. Mycket handlar om personliga kontakter mellan personer där nya kontakter skapas genom personliga nätverk.

2.2.3 Växtzon 2 - Inkubera

Beskrivning

Projektet ska resultera i en utvecklad effektiv samhandlingsplattform för innovationsstöd och hållbar konkurrenskraft i Östra Mellansverige. Därmed skapas bättre förutsättningar för hållbar tillväxt i innovativa bolag med stor potential.

Projektperiod

2018-06-01 - 2021-09-30

Effektmål

 Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

En utvecklad effektiv samhandlingsplattform för innovationsstöd och hållbar konkurrenskraft i Östra Mellansverige. Därmed skapas bättre förutsättningar för hållbar tillväxt i innovativa bolag med stor potential.

Inom ramen för huvudprojektet Växtzon 2 har Inkubera haft huvudansvaret för att utveckla en modell för hållbarhetsanalys av företags affärsplanering. En modell har tagits fram och testats med ett antal så kallade scale-up bolag med goda resultat. Ytterligare en positiv aspekt i projektet har varit att arbetet bedrivits i samverkan med andra inkubatorer och science parks inom ÖMS. Att vara en del av ett större nätverk öppnar upp för mindre aktörer som Inkubera att ta del av möjligheter som annars skulle vara svåra att ta del av. Olika regioner har också olika styrkeområden som kompletterar varandra och skapar en samlad kompetens, vilket också bidrar till ett större intresse gentemot investerare och andra intressenter. Projektet kan därför anses ha bidragit positivt till effektmålet om *ökad tillväxt i näringslivet* i den regionala utvecklingsstrategin.

Genomförande

Fokus kring Växtzon 2 har varit väldigt omfattande med fokus på att förändra

strukturer i ett större sammanhang, vilket skapat vissa svårigheter för en enskild aktör som Inkubera. I kommande projekt är fokus mer på att ge stöd till de primära målgrupperna vilket är mer i linje med Inkuberas fokus. Men å andra sidan har det varit nödvändigt att jobba med de strukturella förutsättningarna.

När det kommer till hållbarhet så är en nyckel att göra hållbarhet till sin egen fråga och fundera kring hur den kan kommuniceras till de egna målgrupperna. Ytterligare en faktor är att våga börja prata om hållbarhet på egen hand, för att på så vis bygga egen kompetens och därmed bli mindre beroende av att anlita experter i alla sammanhang. Projektet upplever att hållbarhetsfrågorna har fått ta en större plats i det övergripande projektet Växtzon 2 vilket varit positivt. Ett konkret fall på samverkan kring hållbarhet är exempelvis den modell för hållbarhetsanalys som projektet haft huvudansvar för och som tagits fram som stöd gentemot företag i deras arbete med att integrera hållbarhet i affärsplaneringen. Något som mer och mer blivit ett krav för att företagen ska kunna attrahera finansiering.

Långsiktighet

Den uppbyggda strukturen genom Växtzon 2 är fortsatt beroende av ytterligare finansiering och engagemang för att tas vidare mot bolagen. På så vis är det positivt att projektet ÖMSINT har startats som kan ta vidare en del av de modeller och strukturer som arbetats fram under Växtzon 2. Hur arbetet ska kunna bedrivas mer långsiktigt är dock fortsatt en fråga som inte har bearbetats.

För Inkubera innebär det kommande arbetet ett större fokus än tidigare på Scale-up bolag vilket är positivt. Men detta kräver också nya arbetssätt, kompetenser och nätverk kring finansiering. Hållbarhetsmodellen som tagits fram kan även användas för coaching av Start-ups och inte bara med Scale-ups. På så vis kan en del av projektets resultat integreras i Inkuberas ordinarie verksamhet.

2.2.4 Smart blocks

Beskrivning

Det övergripande målet är att skapa ett smart block där digitala och tekniska lösningar och innovationer leder till ökad livskvalitet för många äldre kvinnor och män och som gynnar såväl fastigheten som de boende i dess boendemiljö. Projektet ska resultera i att fyra tekniska lösningar/innovationer är testade och klara för implementering i ett Smart block såväl ute som inne.

Projektperiod

2018-08-01 - 2020-12-31

Effektmål

 Ökad innovationskraft

Projektmål

4 tekniska lösningar/innovationer testade och klara för implementering i ett Smart block såväl ute som inne. Dessa ska bidra till ett aktivt, tryggt och självständigt liv. De tekniska lösningarna och innovationerna är anpassade efter olika behov, kön, miljö och andra aspekter.

Projektet har till viss del uppnått målen. Samtliga fyra innovationerna har initierats och testats men är inte helt färdiga för implementering ännu, i något fall fortsätter tester även efter projektperioden, och en av innovationerna fokuserade på lösningar för att förena testerna i en helhetslösning för fastighetsfrågor med verksamhetsfrågor. Faktorer som påverkat projektets måluppfyllelse härstammar från Coronapandemin 2020 som begränsat möjligheterna till att träffa målgruppen brukare av äldreomsorg; långsamma processer för förankring hos nyckelaktörer såsom hälso- och sjukvård; svårigheter att få tillstånd av Datainspektionen att använda viss teknik såsom kameror för insamling av information; och leverantörsbegränsningar i plattformsteknik för att sammanföra data och information i ett samlat gränssnitt. Trots dessa utmaningar så har projektet kunnat anpassa testerna av de olika innovationerna och kunnat generera resultat, lärdomar, engagemang och goda insikter. Resultaten och lärdomarna har dels använts inom projektet för att anpassa testerna, dels inkluderats i mer långsiktiga planer bland deltagande aktörer. Engagemanget hos personalen och deltagare där vissa innovationer testats har ökat den digitala kunskapen och acceptansen, och de insikter som genererats har bidragit till att förändra och anpassa tekniska lösningar. Med anledning av detta så görs bedömningen att projektet har bidragit positivt till utvecklingen av effektmålen *ökad innovationskraft* och *attraktiv boende- och närmiljö* i den regionala utvecklingsstrategin.

Genomförande

Engagemanget från de resurser som varit involverade från framförallt Länsgården och Örebro kommun har varit över förväntan. Även forskarresursen från Örebro universitet har varit en stor tillgång och har till stora delar haft finansiering från den egna fakulteten. Detta har bidragit med ytterligare resurser som inte funnits inom projektets ekonomiska ram som varit för slimmat. Projektorganisationen mellan Alfred Nobel Science Park, Örebro kommun, företag och andra nyckelaktörer hade kunnat vara tydligare från början. Samarbetet mellan aktörerna har varit bra, men rollerna kunde ha varit tydligare. Projektledare har också bytts under projektiden och startsträckan var lång för ny projektledare.

Arbetet kring att reda ut juridiska aspekter kring vissa innovationer med anledning av Datainspektionens avslag har varit väldigt resurskrävande och krävt mycket tid och energi av projektet. Vidare hade förankringen gentemot hälso- och sjukvården kunnat förbättras i ett tidigare skede, vilket kunde föranlett att innovationer riktat dit kunnat förändras eller styrts om mot privata vårdaktörer för att förenkla implementeringsprocessen.

När det kommer till hur projektet beaktat hållbarhetsaspekter så har fokus främst riktats mot jämställdhetsperspektivet. Målgruppen brukare av äldreomsorg består av fler kvinnor än män, projektet har säkerställt att representationen bland brukare varit jämställd för att fånga olika behov av teknik. Bland omsorgspersonalen på boendet där tester utfördes var samtlig dagpersonal kvinnor, och samtlig nattpersonal män. Projektet har inte kunnat påverka detta men kunnat konstatera och beakta att situationen ser ut så.

Långsiktighet

Örebro kommun har en roll i att bestämma hur de vill ta innovationerna vidare inom sina verksamheter, i synnerhet kring de innovationer som installerats fysiskt i ett antal rum. Lärdomar från projektet inkluderas exempelvis också i Länsgårdens fortsatta planering kring boenden och byggnationer.

Projektet har genererat flera resultat, lärdomar och insikter som tas vidare i aktörernas fortsatta arbete på olika sätt. Delar av innovationer har även tagits in i andra liknande

projekt, exempelvis AI.MEE, för fortsatt utveckling.

2.2.5 ACES

Beskrivning

Projektet ska lägga grunden för en gemensam plattform och ett gemensamt arbetssätt mellan AM-insatser (Additiv tillverkning) i Östra och Norra Mellansverige (ÖMS, NMS).

Projektperiod

2019-01-01 - 2021-03-31

Effektmål

Ökad innovationskraft

Projektmål

En samordnad och koordinerad ÖMS/NMS-gemensam plattform för AM-utveckling.

Projektet gör bedömningen att projektplanen följts till stor del och att samtliga delmål till största del har uppnåtts. Resultaten kan därför anses ha bidragit till effektmålet *ökad innovationskraft* i den regionala utvecklingsstrategin. Den etablerade samverkansplattformen består av nio aktörer som träffats kontinuerligt under projektperioden och samverkan fortsätter även efter projektavslut. Inom ramen för samarbetsplattformen har 18 gemensamma projektkoncept skapats, varav 7 är startade. Ett internationellt seminarium genomfördes under hösten 2020 som föranledde 4 stycken projektansökningar och bidrog även till att flytta fram aktörernas positioner inom Vanguard. Inom området 3D hälsa så finns en plan för detta framtiden, i dagsläget saknas dock finansiering för genomförande. Frågan om 3D hälsa finns nu hos Region Örebro län för att integrera detta i sina verksamheter, genom att exempelvis tillsätta resurser för forskning inom området.

Genomförande

Samverkansplattformen har genererat fler projektkoncept än vad som förväntades, men definitionen av vad projektkoncept är har också justerats till att bli bredare. Det fanns dock en övertro om att projektet skulle bidra till ett stort flöde av projektidéer initialt. Istället fokuserades arbetet först på att bygga relationer och tillit mellan deltagande aktörer för att möjliggöra flödet av projektidéer. Vilket bidragit till att stärka samverkan mellan aktörer som driver projekt inom AM. Samverkan mellan olika akademiska institutioner har också påbörjats, men det finns fortsatt olika intressen mellan institutionerna som försvårar ytterligare samverkan mellan dessa.

Tanken var att varje koncept som utvecklats inom ramen för projektet också skulle ha en jämställdhetsplan, men detta har varit svårt att integrera hos aktörerna. Projektet fokuserade istället på att kartlägga jämställdhet inom AM branschen i stort. Detta resulterade i en rapport som har givit insikter om jämställdhetsaspekter som kan användas av framtida insatser och projekt.

Internationellt har projektet också kunnat flytta fram positionerna, detta hade kunnat bli ännu bättre om inte Coronapandemin försvårat arbetet med att skapa seminarier och mötesplatser.

Två tydliga framgångsfaktorer innefattar att utgå från individer när det gäller att skapa samarbeten. Det handlar om att bygga personliga relationer, samarbeta konkret, och utvidga varandras nätverk. Finansieringsutlysningar, kommande och pågående, stimulerar den kreativa processen kring att utveckla projektconcept. Det blir mer konkret när det finns en utlysning med olika riktlinjer att förhålla sig till i konceptutvecklingen.

Långsiktighet

Projektet har skapat en närmare relation mellan aktörerna inom innovationsstödssystemet för AM vilket lägger grunden för framtida samarbeten. Coronapandemin har också bidragit till att samla aktörerna digitalt på ett sätt som inte genomförts tidigare, detta kommer Alfred Nobel Science Park att fortsätta att göra vilket håller samverkansplattformen aktiv.

Det pågående arbetet inom projektet "Fast Lane 4 Industry" är ett exempel på ett projekt som tangerar många av de delar som ACES arbetat med när det kommer till samverkan inom ÖMS. Ansökan har också gjorts för finansiering av projektet AM Lift tillsammans med ytterligare två ACES aktörer för att göra en förstudie där arbetet från ACES testas.

2.2.6 Förinkubation åt privat sektor - utformning och test av modell fas ett

Beskrivning

Projektet ska utveckla och implementeras processer och metoder för förinkubation.

Projektperiod

2020-03-01 - 2020-12-31

Effektmål

Ökad entreprenöriell aktivitet

Projektmål

En verifierad och implementerad arbetsprocess hos Inkubera för förinkubationsstöd.

Projektet gör bedömningen att målet är uppnått i och med att det finns en verifierad och implementerad arbetsprocess för förinkubationsstöd. Arbetsprocessen är integrerad i Inkuberas verksamhet genom att den finns beskriven i en arbetsmodell, det finns framtagna mallar för arbetet, den finns budgeterad för både gruppvarianten och snabbspår. Några delmål fanns inte uppsatta i projektet.

Genomförande

Projektet har utvecklats väl jämfört med uppgjord plan. Inga avvikelser har skett från budget, syfte och mål. Däremot fick man under projektets gång utforma en tredje variant av förinkubationsspår (snabbspåret) som inte hade varit planerat. Det föll väl ut så det är en av två varianter i Inkuberas Prepare-program.

Långsiktighet

I ansökan står det "Efter att projektet är slut är målet att implementationen startar." Det

har redan skett och Inkubera har i sin verksamhetsplan för 2021 ett uppdrag att arbeta med förinkubation samt att jobba vidare med finansieringen. Förinkubationsarbete är med i budget och man jobbar för att säkra finansieringen av detta.

2.2.7 Förutsättningar för Ängelinvestbolag i Örebro län och samarbete med Saminvest

Beskrivning

Projektet ska utreda förutsättningarna för uppsättning av ett ÄIB (ÄngelInvestBolag) i Örebro län.

Projektperiod

2020-09-01 - 2021-06-30

Effektmål

 Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

Förutsättning för uppsättning av ÄIB (ÄngelInvestBolag) är klart samt kunskaper och förutsättningar för samarbete med Saminvest verifierat.

Projektet gör bedömningen att projektmål och delmål har uppnåtts. Projektet kan därför anses ha bidragit positivt till effektmålet om *ökad tillväxt i näringslivet* i den regionala utvecklingsstrategin. Målet har varit att komma fram till ett beslutsunderlag som kan användas för att skapa ett ÄIB. Beslutsunderlaget har sammanställts i ett framtaget dokument och sammanfattats i en presentation. När det kommer till Saminvest så behövs först en ansökan skickas in och hanteras för att veta om alla förutsättningar är uppfyllda. Projektet har sammanställt och verifierat information från Saminvest och andra källor och gör bedömningen att ett framtida ÄIB har goda förutsättningar för samarbete med Saminvest.

Genomförande

En relevant fråga är huruvida Inkubera ska vara delägare i ett ÄIB. Ett möjligt alternativ är att starta upp i mindre skala och inte vara delägare i första steget, och eventuellt bli delägare i ett senare skede när mer kunskap genererats. Lärdomar har också dragits från kontakter med affärsänglar om hur ett sådant bolag skulle kunna startats upp och vilket intresse som finns. Det är en viktig fråga att ha förtroende mellan parterna för att kunna starta upp ett ÄIB. Ett noggrant arbete i upprättandet av ett första investment memorandum (IM) är viktigt för att få med pålitliga aktörer för att skapa ett förtroende för ÄIB. Projektet har identifierat ett antal potentiella aktörer som är relevanta.

Det finns generellt en stor efterfrågan på kapital bland bolagen vilket också är positivt för ett potentiellt ÄIB. Intresset av denna typ av finansiering ökar också, även om alla bolag inte är intresserade att ta in kapital som också innebär att investerare blir delägare.

Hållbarhetsarbetet blir mer aktuellt efter en eventuell uppstart av ÄIB. Generellt är det dock en utmaning att hitta affärsänglar som är kvinnor. Vidare är det sannolikt så att en majoritet av bolag som får denna typ av investering har män som grundare.

Jämställhetsfrågan behöver komma in mycket tidigare redan bland universiteten och de arenor för entreprenörskap som finns där.

Långsiktighet

Det framtagna beslutsunderlaget behöver presenteras för Inkuberas ägare och godkännas innan arbetet ska kunna fortsätta. Förhoppningen är att universitetet godkänner beslutsunderlaget så att arbetet med uppstart av ÄIB kan påbörjas under hösten 2021. För att omsätta beslutsunderlaget i handling och skapa ett ÄIB behöver dock finansiering säkras antingen genom ytterligare verksamhetsmedel eller genom andra finansieringskällor.

2.3 Kompetensförsörjning och matchning

Projekt	Projektagare	Utbetalt belopp (kr)
Yrkesmässan Örebro län	Örebro kommun	1 207 000
Integration i regional kompetensförsörjning, Örebro län	Region Örebro län	1 427 654
Fler kvinnor till industrin	Karlskoga kommun	897 737
	Totalt	3 532 391

2.3.1 Yrkesmässan Örebro län

Beskrivning

Projektet ska genomföras en yrkesmässan en gång per år under åren 2018-2020 i samverkan mellan länskommunerna, branschorganisationerna och utbildningsanordnare.

Projektperiod

2018-01-23 - 2020-11-30

Effektmål

 Förbättrad kompetensförsörjning

Projektmål

Skapa en arena där arbetsgivare möter sin framtida arbetskraft som kan implementeras i ordinarie verksamhet om satsningen har gett goda effekter och resultat.

Projektet har genom att arrangera Yrkesmässan skapat en välbesökt arena och ett beprövat koncept för mötet mellan arbetsgivare och framtida arbetskraft inom bristyrken. Vilket också varit projektmålet. Det utvecklade konceptet skulle kunna implementeras i ordinarie verksamhet, men formerna för ägarskap och hur implementeringen ska finansieras är i skrivande stund inte klarlagda och fullt utredda. När det kommer till projektets tre delmål så har två av dessa kunnat följas upp genom

kvantitativa indikatorer. Mellan åren 2018 och 2020 ökade antalet sökande till både yrkesinriktade gymnasieprogram och till yrkesvuxkurser i länet. Antalet avhopp och omval i gymnasieskolan har inte kunnat följas upp. Projektet framhäver att nya yrkesvuxkurser skapats som en direkt effekt av Yrkesmässan, vilket också bidragit till att både öka utbudet av och antalet sökande till yrkesvuxkurser. Hur stort söktrycket varit på dessa nya kurser beskrivs dock inte. Medan det är rimligt att anta att projektet till viss del har kunnat bidra till ökningen av antalet sökande är det svårt att övergripande bedöma i vilken utsträckning projektets aktiviteter påverkat detta. Bedömningen är därför att projektet genom att arrangera Yrkesmässan i viss utsträckning bidragit till effektmålet om *förbättrad kompetensförsörjning* i den regionala utvecklingsstrategin. Hur stor effekten varit bortom de genomförda aktiviteterna har dock inte utvärderats.

Genomförande

Projektet har genomfört Yrkesmässan fysiskt vid två tillfällen (2018 och 2019) med goda resultat. Deltagarantalet har varit drygt 5 000 vid varje mässtillfälle där huvudmålgruppen varit elever i länets högstadieskolor, men även studenter vid SFI och vuxenutbildning har deltagit. En undersökning som genomfördes efter mässan 2019 visar att både deltagare och utställare överlag varit nöjda med genomförandet av mässan. Ett framgångskoncept på själva mässan var att aktivera ungdomarna i olika aktiviteter, test, simulatorer, med VR-glasögon och annat. Det är viktigt att visa upp möjligheterna på ett sätt som engagerar och intresserar ungdomarna.

Med anledning av Coronapandemin 2020 ställdes den fysiska mässan in och ersattes med en digital kanal för Yrkesmässan på plattformen Youtube. Filmer skapades för varje bransch som riktas till gymnasieungdomar initialt, med planer på att succesivt skapa fler filmer mot målgruppen högstadieungdomar.

När det kommer till jämställdhet har projektet haft ett tydligt budskap till företagen om att skicka kvinnliga representanter från de mansdominerande yrkena. Företagen tog emot detta väl och det har bidragit till att få upp intresset för traditionellt mansdominerade yrken bland tjejer. Intresset för Yrkesmässan har också varit väldigt stort bland elever på SFI och nyanlända och besökare i denna målgrupp deltog från de flesta kommuner. Denna aspekt har tagits emot positivt bland deltagare och företag. Hos företagen har det väckts ett intresse och engagemang kring att få mer kunskap om hur målgruppen kan nås.

Långsiktighet

Projektet har skapat ett varaktigt intresse för Yrkesmässan men det ekonomiska ägarskapet diskuteras, i och med Yrkesmässan har ett bra koncept utvecklats men frågan är hur detta ska finansieras framöver. Inför framtida mässor är det rimligt att Örebro kommun tar ett stort ägarskap men övriga kommuner och andra intressenter behöver också delta i finansieringen.

Den digitala plattformen via Youtube kanalen finns tillgänglig året om och kan användas i olika sammanhang exempelvis i klassrummen. Men den digitala plattformen kan inte ersätta den fysiska mässan utan ska främst ses som ett komplement.

2.3.2 Integration i regional kompetensförsörjning, Örebro län

Beskrivning

Projektets mål är stärkt integrationsperspektivet i framtagandet och genomförandet av den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning i Örebro län. Projektet syftar också till att etablera en gemensam arena för dialog och handling kring integration i den regionala kompetensförsörjningsarbetet.

Projektperiod

2018-12-01 - 2020-12-31

Effektmål

 Förbättrad kompetensförsörjning

Projektmål

Stärkt integrationsperspektiv i framtagandet och genomförandet av den regionala handlingsplanen för kompetensförsörjning i Örebro län.

Bedömningen görs att projektet i allt väsentligt uppnått projektmålet och de delmål som specificerats och att resultaten bidragit till effektmålet *förbättrad kompetensförsörjning* i den regionala utvecklingsstrategin. Projektets insatser har inneburit att integrationsperspektivet fått en tydlig plats i de huvudsakliga processerna som rör arbetet med kompetensförsörjning. Vilket också återspeglas genom att integrationsperspektivet lyfts fram både i den framtagna handlingsplanen för kompetensförsörjning, men också som en del i det nya Kompetensforum som är en tematisk arena för dialog och samverkan som genomförs årligen.

Genomförande

Projektet har haft ett inkluderande förhållningssätt i processen att jobba fram handlingsplanen vilket skapat ett engagemang kring frågan bland aktörerna. Vid tidpunkten för arbetet fanns redan ett stort engagemang kring frågan med anledning av flyktingvågen 2015, projektet bidrog till att fokusera frågan kring integration i arbetet med kompetensförsörjning. Projektet lyfter även att det framgångsrika konceptet med tankegrupper för diskussion som skapat engagemang vid framtagandet av handlingsplanen hade kunnat fortsätta även efteråt för diskussioner och prioriteringar. Något som inte gjordes i önskad omfattning.

Analysunderlaget som projektet tog fram var en central del för att få en förståelse kring hur det ser ut för den relevanta målgruppen. Kunskapen har öppnat nya dörrar till externa aktörer och bidragit till en ökad samverkan mellan områdesgränserna, exempelvis i frågor om sociala företag, välfärd och folkhälsa. Projektet har däremot inte kunnat engagera arbetsgivarna i den utsträckning som önskats. Dessa är dels relativt svåra att nå och mycket av arbetet stannade också upp med anledning av Coronapandemin. Framöver behöver arbetet fokuseras mer mot aktörer som har gränssnitt mot arbetsgivare.

Den politiska processen kring handlingsplanen för kompetensförsörjning drog ut något på tiden vilket orsakade att Kompetensforum kom ett år för sent. Projektet hade hoppats att konferensen skulle kunna ge både riktning och engagemang åt aktörer tidigare. För att sedan kunna följa upp effekten av detta arbete under projektperioden.

Detta arbete behöver istället ta vid efter att projektet nu avslutats.

Långsiktighet

Arbetet gentemot den aktuella målgruppen behöver fortsätta även framöver, men i en annan form eftersom frågan inte ägs av ett enskilt område. Istället går frågan på tvärs genom många andra regionala utvecklingsområden såsom välfärd och folkhälsa, socialt företagande, och näringsliv och behöver integreras i dessa. Samverkan med dessa områden har utvecklats och fortsätter förhoppningsvis i den positiva riktningen.

Att kontinuerligt ta fram ett kunskaps- och analysunderlag anses av projektet vara en nödvändighet för att aktörer både ska kunna samlas och ha dialog kring ett aktuellt nuläge, men också för att följa upp arbetet med handlingsplanen.

Ett valideringsprojekt tar också vid som bidrar till att hålla kvar i frågan kring integration i kompetensförsörjning. Detta projekt lägger större fokus på rollen som regionalt utvecklingsansvariga inom ramen för validering och kompetensförsörjning.

2.3.3 Fler kvinnor till industrin

Beskrivning

Genom informations-, stöd- och kompetenshöjande insatser tillse att fler kvinnor, med fokus på utomeuropeiskt födda, tar arbete inom den lokala industrin och därigenom bidrar till att tillfredsställa ett stort kompetensförsörjningsbehov som annars skulle leda till sämre möjligheter och konkurrenskraft för företagen.

Projektperiod

2019-05-01 - 2020-12-01

Effektmål

- Förbättrad kompetensförsörjning
- Goda försörjningsmöjligheter

Projektmål

Att andelen kvinnor inom de företag som deltar i nollmätningen ökat med minst 4 procentenheter t o m 31 december 2021. Att antalet nyanställda kvinnor med utomeuropeisk bakgrund bland VBIF's medlemsföretag uppgår till minst 10 st. under perioden 1 maj 2019-31 dec 2021 med delmålen minst en kvinna per den 1 jan 2020 och fyra per den 1 jan 2021.

Bedömningen görs att projektets mål och delmål i allt väsentligt uppfyllts och att resultaten bidragit till effektmålen *förbättrad kompetensförsörjning* och *goda försörjningsmöjligheter* i den regionala utvecklingsstrategin. Enligt projektets uppföljning har fler än hälften av de deltagare som under projektperioden genomgått en industriteknisk utbildning, och kommit i arbete efter avslutad utbildning, varit kvinnor. Vidare har ytterligare två kvinnor med utomeuropeisk bakgrund nyanställts inom den lokala industrin. Coronapandemin bedöms ha begränsat projektets resultat i det avseendet att nyrekryteringen bland industriföretagen avstannat. Förhoppningen är att projektets målgrupp har en fördelaktig utgångspunkt när rekryteringen ökar igen genom den nyförvärvade utbildningen, industriföretagen i Karlskoga förväntas ha ett fortsatt stort rekryteringsbehov de kommande åren. De deltagare som genomfört sin

utbildning men som på grund av Coronapandemin inte kunnat genomföra arbetsförlagd praktik erbjuds kompletterande utbildning och möjlighet till certifieringen ”Grönt certifikat” genom Yrkesakademin i samarbete med Arbetsförmedlingen.

Genomförande

Projektet lyfter fram att samarbetet mellan de ingående aktörerna fungerade bra i det inledande skedet. Både med Region Örebro län och andra externa aktörer som Arbetsförmedlingen, Västra Bergslagens Industriförening (VBIF), och Cambrex men också med interna intressenter i kommunen – främst socialförvaltningen och skolförvaltningen. När alla parter går samman och jobbar mot samma mål så blir det ett högt tryck i frågan och budskapet sprids på ett helt annat sätt, vilket annars inte hade varit möjligt. Detta är en positiv lärdom av projektet.

Ytterligare en lärdom har varit att projektet skulle kunnat förankras mer hos industriföretagen för att få ett tydligt åtagande att erbjuda studenterna arbetsplatsförlagd praktik under utbildningen, och kontakter med företaget efter slutförd utbildning. Under projektet har det varit för enkelt för företagen att prioritera bort dessa aspekter när annat dykt upp, i synnerhet relaterat till Coronapandemin.

Långsiktighet

Kompetensförsörjningsenheten, som är den projektägande organisationen i Karlskoga kommun, fortsätter bevaka utvecklingen inom industrin. Kontakter kommer också återupptas med VBIF och industriföretag framförallt efter Coronapandemin.

Den arbetsmodell som projektet har utvecklat och implementerat kan övergå i den ordinarie verksamheten för det kontinuerliga arbetet. Arbetsmodellen kan också överföras till andra kommuner med liknande förutsättningar och med viss modifikation även till andra näringsgrenar. Flera aktörer, även Region Örebro län, kan bidra till att sprida kunskapen. Vissa delar av projektets arbete tangerar också pågående projekt, exempelvis ”den g(l)ömda resursen” där vissa lärdomar kan tas med.

Vuxnas lärande och Yrkesvux har dragit ett antal lärdomar av projektet kopplat dels till antagningsprocessen, dels till utbildningens längd. Utbildningsanordnaren har också ytterligare modifierat utbildningsinriktningarna för att tydliggöra skillnader mellan dem.

2.4 Transporter och infrastruktur

Projekt	Projektägare	Utbetalt belopp (kr)
Västra Logsjön	Lekebergs kommun	1 000 000
COMBINE	Region Örebro Län	307 440
Baltic Loop	Region Örebro Län	661 540
BRT i Örebro - genomförande av etapp 1	Region Örebro Län	3 345 501
Flygcharter ORB	Örebrokompaniet AB	1 085 230
	Totalt	6 399 711

2.4.1 Västra Logsjön

Beskrivning

Projektet ska genomföra en bredbandsutbyggnad i Tångeråsa i Lekebergs kommun så att både företagare och privatpersoner kan erbjudas tillgång till fiber.

Projektperiod

2019-12-01 - 2021-08-01

Effektmål

 Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

Företag och fastighetsägare har tillgång till fiber efter projektets slut.

Projektet gör bedömningen att projektmål och delmål har uppnåtts. Projektet kan därför anses ha bidragit positivt till effektmålet om *ökad tillväxt i näringslivet* i den regionala utvecklingsstrategin. Totalt har samtliga 17 fastigheter inom området för projekt Västra Logsjön blivit erbjudna bredbandsanslutning via fiber. Av dessa 17 är det totalt nio stycken fastigheter som valt att ansluta sig, varav fyra fastigheter bedriver företagsverksamhet. Möjligheten till efteranslutning finns för fastigheter inom området.

Genomförande

Totalt sett så har projektet fortgått utan några större hinder under projektperioden. Projektperioden fick förlängas då fastighetsägarna som betalt anslutningsavgift inte kunde anslutas i tid för ordinarie projektperiod och således kunde inte projektet slutrapporteras inom ramen för den ursprungliga projektperioden.

Det är generellt en utmaning att få invånare att tacka ja till erbjudande om att ansluta fastigheten till bredband, inte bara inom detta projekt. Det måste finnas ett egenintresse från fastighetsägare för att uppnå en högre anslutningsgrad. En del av arbetet med att öka anslutningsgraden kan vara att tydligare kommunicera bredbandets betydelse för både fastighetens värde men också ett områdes övergripande attraktivitet.

Projektet handlar i första hand om infrastrukturutbyggnad. Inga konkreta åtgärder har gjorts med beaktande av hållbarhetsaspekterna. Men tillgång till infrastruktur för bredband har en positiv effekt för digitaliseringsmöjligheter på landsbygden, samt ur ett jämlikhetsperspektiv.

Långsiktighet

Vid projektets slut har fastighetsägare och företag inom projektområdet blivit erbjudna bredband via fiber. Fastighetsägare som valt att ansluta sig kommer således ha tillgång till bredband via fiber. Just nu har 9 av 17 fastigheter i området för Projekt Västra Logsjön valt att ansluta sig. Det finns i dagsläget inga ytterligare insatser planerade för att öka anslutningsgraden i området.

Invånare som på eget initiativ vill ansluta sig i efterhand hänvisas till nätägaren för efteranslutning. Dock innebär efteranslutning sannolikt en högre kostnad för invånaren eftersom arbetet då inte ryms inom projektets finansiering. Det finns teknisk kapacitet att ansluta alla hushåll till bredband via fiber i det angivna området.

2.4.2 Combine

Beskrivning

Detta projekt är Region Örebro läns del i ett större projekt inom Östersjöprogrammet. Projektet COMBINE handlar om att förmedla nyttan och utveckla dessa multimodala transportlösningar i Östersjöregionen. Region Örebro läns del i projektet kommer vara att genomföra en pilotstudie med fokus på "the last mile" där man i form av studier undersöker förutsättningarna för att implementera specialfordon (HCT - High Capacity Transports – Längre och/eller tyngre lastbilar) till och från terminal i vår region.

Projektperiod

2019-01-01 - 2021-06-30

Effektmål

- Ökad global konkurrenskraft
- Minskad klimatpåverkan

Projektmål

Ökad kunskap kring förutsättningarna för implementering av specialfordon i Örebroregionen.

Projektet gör bedömningen att projektmål och delmål har uppnåtts. Projektet kan därför anses ha bidragit positivt till effektmålen om *ökad global konkurrenskraft* och *minskad klimatpåverkan* i den regionala utvecklingsstrategin. Om man ser till projektet som helhet, med alla ingående parter, har resultatet bidragit till att höja kunskapsnivån i olika nätverk. För Region Örebro läns del har projektet stärkt förmågan att ta till sig och förmedla ny kunskap inom CLOSER och andra nätverk, men också att generalisera kunskaperna till länets kontext.

Projektet har skapat ett intresse bland lokala företag och aktörer kring möjligheter med längre lastbilar som inte används i Örebroregionen idag. Åtta lokala case har identifierats där konceptet kan tas vidare och ge mer kunskap om vilka övergripande vinster som kan genereras av ett multimodalt transportupplägg.

Genomförande

Projektet har genomförts enligt förväntningarna i stort. En aspekt som inte fanns initialt men som växte fram var att bredda perspektivet genom att också involvera Region Stockholm. Detta bidrog sannolikt till en större acceptans kring och spridning av den framtagna rapporten jämfört med en ren "Örebrorapport". Projektet korrigerade även arbetet efter hand för att också omfatta hur transportslaget High Capacity Transport (HCT) kan vara en del av ett större sammanhang kopplat till kombinerade långväga godstransporter.

En fördel med arbete i EU-projekt är att de oftast har en väldigt professionell ledning och styrning i och med en lead-partner, vilket bidrar till att arbetet genomförs med hög kvalitet och att resultatet får en större spridning bland nyckelaktörer och beslutsfattare. Eftersom dessa projekt ofta arbetar på olika fronter så kan det dock innebära att olika parter i projektet inte har kunskap om vad de andra parterna gör i projektet och i de olika arbetspaketen. Denna aspekt förstärktes ytterligare med anledning av

Coronapandemin. Projektet har haft svårigheter att ställa om med anledning av dessa begränsningar.

När det kommer till hållbarhetsaspekterna har projektet haft en tydlig profil och ett mål mot ekologisk hållbarhet där minskade koldioxidutsläpp varit det stora målet. Frågor inom området integration och jämställdhet har inte påverkats direkt eftersom projektet i huvudsak berört godstransporter.

Långsiktighet

På kort sikt kontaktas företag i vår region för att stämna av projektets resultat och höra om intresset för att ta del av och ingå i nya framtida initiativ. Resultaten sprids också i olika nätverk såsom CLOSER, Botniska Korridoren, En Bättre Sits och Mälardalsrådets Storregionala Godstransportråd där Region Örebro län är engagerade.

Ett konkret exempel är en projektansökan för att testa HCT i Örebro län där lärdomar från detta projekt tas med genom att kunskap förmedlas i styrande organ för CLOSER. Projektets underlag ingår även som ett kunskapsunderlag i ett större systemperspektiv när det kommer till att stärka förutsättningar för långväga multimodala transportlösningar.

2.4.3 Baltic Loop

Beskrivning

Projektet Baltic Loop fokuserar på att förenkla transportflödena genom att utveckla lösningar för att hantera transportflaskhalsar i delar av det området som idag kallas för Northern Growth Zone (Oslo-Stockholm-Helsingfors (Tallinn, Riga)-St. Petersburg).

Projektperiod

2019-04-01 - 2021-06-30

Effektmål

 Ökad global konkurrenskraft

Projektmål

Ta fram förslag på åtgärder och rekommendationer för hur man kan uppnå förkortade restider för passagerare och gods samt minskade utsläpp i delar av korridoren Northern Growth Zone.

Projektet bedöms haft god måluppfyllelse och i vissa fall har utpekade mål överstigits. Projektet kan därför anses ha bidragit positivt till effektmålet om *ökad global konkurrenskraft* i den regionala utvecklingsstrategin. De främsta leveranserna består av kunskapsunderlag i form av ett antal rapporter som belyser de aktuella frågorna specificerade i projektets delmål. Dessa rapporter innehåller också förslag på åtgärder och rekommendationer kopplat till identifierade utmaningar.

Genomförande

En förutsättning för att kunna ha gränsöverskridande samarbeten av denna typ är att kunna arrangera fysiska möten för relationsbyggande, vilket projektet hade möjlighet till i början av perioden. Detta underlättade övergången till mer digitala möten i senare skede till följd av Coronapandemin. Utöver detta initierades kontakt med olika lead-

partners i ett tidigt skede för att bygga relationer. Projektet har också haft ett aktivt engagemang i det övergripande projektet och tagit stort ansvar inom sitt område vilket bidragit till att skapa förtroende och tillit hos de andra projektaktörerna. Detta har i sin tur skapat nya möjligheter och etablerat vår region som en partner genom att aktörer kommer med nya förfrågningar om deltagande i olika sammanhang.

Resultatet och rapporterna har spridits genom ett flertal seminarier med intressenter som berörs inom ramen för de utvalda transportsträckorna, möten med ytterligare intressenter har också initierats på eget initiativ. Projektet har bedrivit ett aktivt kommunikationsarbete med fokus på spridning av resultat i både lokala och nationella medier genom exempelvis artiklar och debattinlägg. Intresset för projektets resultat har varit stort med anledning av att liknande analyser med fokus på öst-väst korridorer inte belysts i någon större utsträckning tidigare.

När det kommer till den ekologiska hållbarhetsdimensionen så har ett av projektets huvudsyften varit att minska restider och effektivisera transporter vilket i sin tur leder till minskade utsläpp av växthusgaser. Internt så har projektet beaktat ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv så långt som möjligt i de aktiviteter som projektet själva anordnat och styrt över. Det intersektionella perspektivet har inte varit en aktiv infallsvinkel i det övergripande projektet men effekterna av projektet bidrar till att koppla samman olika regioner vilket i sin tur kan bidra till att möjliggöra en ökad integration på längre sikt.

Långsiktighet

I rapporterna finns dels förslag på åtgärder, dels en bedömning av vilka effekter som kan genereras genom att genomföra de föreslagna åtgärderna. Detta är kunskapsunderlag som inte funnits tidigare och i flera fall kommer underlaget att lyftas in i olika forum av företrädare från Region Örebro län. Kunskapen som genererats kommer att användas kontinuerligt i det regionala såväl som det storregionala arbetet. Ledande politiker har också uttryckt att kunskapen kommer användas inom ramen för det fortsatta politiska arbetet. Ett urval av rapporterna är särskilt relevanta för bolaget Oslo-Stockholm 2.55 som också använder underlaget i sitt löpande arbete.

Ytterligare spridning kommer ske genom presentationer i olika konferenser och som underlag till remisser och annat långsiktigt infrastrukturarbete.

2.4.4 BRT i Örebro – genomförande av etapp 1

Beskrivning

Projektet syftar till att ge underlag för att ta de avgörande stegen mot ett system för BRT, bus rapid transit.

Projektperiod

2019-05-01 - 2021-11-30

Effektmål

Minskad klimatpåverkan

Projektmål

Ta fram underlag för att införa ett system för BRT i Örebro

Delmål

- *Leverera förslag till linjenät*
- *Leverera förslag till design/koncept för bussar, hållplatser och infrastruktur*
- *Leverera produktionsberäkning avseende fordonsåtgång mm i ett BRT-system*
- *Leverera kapacitetsutredning avseende gatunät och framkomlighet*
- *Leverera stomlinjenätsutredning*
- *Leverera kommunikationspaket*

Projektet bedömer att de flesta delmålen för etapp 1 har uppnåtts innan eller under projektperioden, andra delar övergår till och fortsätter i kommande projekt. Arbetet med BRT är mycket långsiktigt och alla etapper beräknas vara klara till 2029. Detta projekt initierade starten av etapp 1 (Brickebacken-Tegnérunden) och medförde underlagsmaterial för utformning som kan användas för resterande delsträckor i etapp 1 och kommande etapper (Tegnérunden-Vivalla och Tegnérunden-Mellringe). Arbetet planeras fortsätta enligt den befintliga genomförandeplanen. En avsiktsförklaring ska tas fram mellan Örebro kommun och Region Örebro län och verksamheten förväntas drivas vidare med fortsatt projektorganisation.

Genomförande

I flera fall inom arbetet med BRT har åtgärderna kommit längre, eller genomförts fortare, än vad som hade förväntats initialt. BRT är ju ett väldigt omfattande projekt med många olika detaljer som kräver mycket av projektmedarbetare som ofta lagt ner ett större arbete än vad som kan förväntas av projektet för att få arbetet gjort. Det finns ett starkt driv i de medverkande organisationerna för att få detta på plats.

Eftersom projektet är stort i sin omfattning finns också två projektledare vilket ställer högre krav på samordning. En lärdom är att det hade kunnat vara värdefullt att ha ett övergripande projekt för ledning, styrning och samordning av projektet. Detta hade också underlättat beslutsfattandet i olika ärenden. Överlag har rollerna mellan Region Örebro län och Örebro kommun blivit tydligare under projektet, men det finns även andra intressenter och styrande organ som på olika sätt bidrar till projektet vilket skapar en mer komplicerad bild. Projektet hade kunnat vara mycket tydligare i utformningen av en tidplan som omfattar hela projektet med leveranser från flera olika delar, för att bättre kunnat samordna de olika aktiviteterna. Det hade behövts en bättre planering kring dessa delar initialt.

När det kommer till hållbarhet så kommer de största hållbarhetsvinsterna realiseras först när BRT lanseras. Utöver de miljömässiga vinsterna knyter de tre etapperna även samman stadens områden på ett sätt som kan stärka förutsättningarna för människor att ta sig till stadens olika delar och förbättra integrationen.

Långsiktighet

En mängd av projektets resultat och fokusområden övergår till nya projekt, exempelvis varumärkeskonceptet och kommunikationsarbetet kring BRT överlag. Delar av detta arbete kommer också övergå till Länstrafiken inför lansering. Flera aspekter ligger också till grund för den fortsatta utformningen av BRT, exempelvis design av hållplatser som kommer återanvändas i kommande etapper.

Lanseringen av etapp 1 övergår till ett nytt projekt. Utöver detta så fortsätter planering och utformning av etapp 2 och 3. Projektet ingår också i olika BRT nätverk nationellt och regionalt för erfarenhetsutbyten. Uppfattningen är att detta projekt har en hög ambition i utformningen, vilket förhoppningsvis också kan inspirera andra aktörer och fungera som ett vägledande exempel i arbetet med BRT nationellt.

2.4.5 Flygcharter ORB

Beskrivning

Projektets målsättning är att utveckla Örebro Airport som hubb för inkommande chartertrafik från Düsseldorf i Tyskland till mellersta Sverige; Örebro, Dalarna och Värmland. Då Düsseldorf fungerar som en hubb för inkommande flyglinjer nås hela den tyska marknaden samt områden i Österrike och Schweiz. Förutom att etablera direktcharterlinje ska projektet även utveckla nätverk av svenska produktägare (exempelvis boendeanläggningar, aktivitets-arrangörer inom besöksnäringen) och tyska researrangörer. De ska arbeta med produkt-utveckling och skapa nya paketeresor, ökad exportmognad hos företag inom besöksnäringen samt förstärkt marknadsföring av Örebroregionen och Dalarna på den tyska marknaden.

Projektperiod

2018-01-01 - 2020-12-31

Effektmål

 Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

Etablerat en direktcharterlinje från Düsseldorf till Örebro inom ramen för Region Örebro läns befintliga samarbete med Visit Sweden. Etablerat Örebro Airport som en flyghubb för inkommande chartertrafik för mellersta Sverige. Utvecklat nätverk av svenska säljare (produktägare) och tyska köpare (researrangörer). Genomfört produktutveckling med utgångspunkt från målgruppens behov, ska öka med tio exportmogna och hållbara produkter per år (enbart för Örebroregionen).

Projektet har under projektperioden utsatts för flera yttre omständigheter som kraftigt försvårat arbetet med att nå projektmålen. Utmaningarna har haft olika karaktär där den ordinarie projektledaren avslutade sin tjänst under projektets första år, flertalet flygkonkurser drabbade projektet både under projektets första och andra år, och Coronapandemin satte stopp för en stor del av arbetet under år tre. Dessa omständigheter har inneburit att de på förhand specificerade målen inte har kunnat nås i olika omfattning.

Konkret så har målet om att etablera en flygcharterlinje mellan Düsseldorf och Örebro som kommersialiserats efter projektet inte uppnåtts. I samband med detta har inte heller målet om att Örebro Airport etablerats som en flyghubb i Mellansverige uppnåtts. Projektet har däremot kunnat etablera varaktiga relationer med researrangörer och produktägare. Ett antal reseprodukter av god kvalitet har också utvecklats med utgångspunkt i den relevanta målgruppens behov och önskemål, dock inte i den omfattning som specificerats i målsättningen. Med bakgrund av detta görs bedömningen att projektet inte kunnat bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins tidigare mål om att *Örebro flygplats utgör det självklara resealternativet för internationella resor till och från regionen.*

Trots att de på förhand specificerade målen inte uppnåtts så har projektets arbete genererat flera positiva sidoeffekter. Genom etablerade kontakter med researrangörer och genomförda resor har projektet och besöksnäringen i vår region fått kunskap om den relevanta målgruppens efterfrågan och behov. Omvänt så har marknadsföringen

lett till att Örebroregionen blivit en destination som researrangörer känner till och som tagits emot väl. Projektet har också etablerat samverkan med Visit Sweden vilket ökat deras medvetenhet om Örebroregionen som destination för turism och annan affärsverksamhet. Dessa faktorer kan visserligen bidra till att de specificerade målen skulle kunna realiseras i framtiden i någon form.

Genomförande

Ett antal positiva lärdomar kan dras från projektets genomförande. Projektets första år blev ett logiskt uppstartsår med diskussioner kring vad som är en rimlig nivå avseende försäljning, paketering och genomförande. Trots att flygbolaget Air Berlin gick i konkurs och Lufthansa tog över dess linjer, vilket resulterade att resorna blev avsevärt dyrare, såldes ändå 40 procent av biljetterna. Detta anses vara ett gott resultat för en helt ny produkt som dessutom prissatts högre än planerat. Resorna fungerade överlag väl och produkterna mottogs bra av kunder och arrangörer, vilket vittnar om en god kvalitet av de framtagna produkterna. Vidare har projektet dels etablerat ett samarbete med Visit Sweden, dels etablerat goda relationer med tyska researrangörer vilket kan skapa förutsättningar för framtida samarbeten. I detta sammanhang beskriver projektet att Visit Sweden skulle kunnat involveras ytterligare i projektet genom en starkare förankring.

När det kommer till projektets negativa erfarenheter så härrörs de främst till externa faktorer vars stora omfattning inte på förhand kunnat förutses, men också till interna faktorer främst kopplat till projektets organisation och ägarskap. Två externa faktorer var särskilt drivande. Under projektets första två år försattes tre flygbolag med koppling till projektets samarbetspartner i konkurs, medan Coronapandemin dominerade projektets sista år. Båda faktorerna resulterade i att resorna antingen inte kunde genomföras i den planerade omfattningen och till ursprungliga villkor, eller inte alls kunde genomföras.

De interna faktorerna kan delas in i projektets organisation, ägarskap och samverkan mellan dessa. Den ursprungliga projektledaren blev dessvärre sjukskriven med kort varsel under projektets första år, varpå projektägaren temporärt även tog på sig rollen som projektledare. Denna lösning visade sig dock inte vara temporär utan blev permanent genom hela projektet. Dessa omständigheter ledde dels till att det operativa arbetet blev lidande initialt då ingen överlämning kunde göras till den nya projektledaren, dels till att projektets organisering med dubbla roller inte varit optimal under resterande projektperiod. Vidare lyfter Örebrokompaniet upp frågan om huruvida deras roll som projektägare varit optimal med tanke på frågans regionala perspektiv kontra deras hemvist som Örebro kommuns marknadsföringsbolag. Initialt fanns det visserligen logiska beröringspunkter till att placera ägarskapet hos Örebrokompaniet. Men med facit i hand så kunde projektet ägts av Region Örebro län som har ansvaret för de regionala turismfrågorna. Slutresultatet hade sannolikt inte blivit annorlunda i detta enskilda projekt med tanke på omvärldsfaktorerna, men den oklara organiseringen och rollfördelningen hade kunnat undvikas. Utöver detta upplevde projektet även att Region Örebro läns roll varit otydlig, i synnerhet när de förväntade resultaten uteblev på grund av motgångarna. En tydligare rollfördelning är en viktig lärdom att ta med sig för fortsatta samarbeten, vilket även skapar bättre förutsättningar för kontinuitet om nyckelpersoner försvinner. I detta innefattas även en tydligare koppling till andra pågående projekt och initiativ med tydliga beröringspunkter.

Långsiktighet

Projektet är optimistiskt om att en flyglinje kan komma till stånd i en inte alltför

avlägsen framtid. Det som talar för en sådan utveckling antas vara de goda erfarenheter som projektet inneburit för de olika researrangörerna som på olika sätt varit delaktiga i att sälja in Örebroregionen som destination. En efterfrågan på de paketerade resorna har funnits från den tyska marknaden. Långsiktigt behöver också ett större fokus läggas på stöttning av en mer hållbar besöksnäring avseende kvalitet på besökare snarare än kvantitet. I detta resonemang ligger att få en större andel besökare att stanna längre tid på en plats, och därmed spendera mer, istället för att öka andelen besökare som strömmar igenom platsen. Internationella gäster tenderar att stanna längre på en destination och att spendera mer än inhemska gäster. På det sättet påverkar dessa gäster besöksnäringen positivt. Dessa besökare ställer ofta högre krav på vår besöksnäring vilket också gynnar utvecklingen av nya produkter och tjänster.

Samtidigt så har förutsättningarna i omvärlden de senaste åren förändrats markant och på ett sätt som gör det mindre troligt att ett liknande projekt med fokus på flyg skulle beviljas idag. Dels finns det numera en större medvetenhet om och ett förändrat konsumentbeteende relaterat till flygets miljökonsekvenser, dels har Coronapandemin skapat helt andra förutsättningar för flygbranschen. I detta sammanhang ligger aspekten om huruvida det är ekologiskt hållbart att transportera människor via flyg för att uppleva naturen, att stödja det tidigare målområdet *rika naturupplevelser* i RUS har också varit ett långsiktigt mål enligt den ursprungliga projektbeskrivningen. Inom ramen för projektet har detta snarare handlat om att stimulera hållbara upplevelser som vandring, cykling, friluftsliv och matturism. Efterfrågan av denna typ av hållbar turism är generellt högre bland utländska gäster, som inte har tillgång till samma utbud till denna typ av turism som våra inhemska gäster har. Den tyskspråkiga turismen skulle kunna bidra till att öka efterfrågan på hållbara produkter i en högre utsträckning. Vilket i förlängningen också skulle gynna den inhemska turismen. På grund av uppmärksamheten som genererats av detta projekt har ett antal arrangörer efterfrågat samarbete kring att kunna resa hit på ett mer hållbart sätt, exempelvis via tåg eller buss. Researrangörerna arbetar också på egen hand för att kunna erbjuda kunder våra produkter fast med annat transportmedel än flyg. Dessa resor bidrar oftast till en längre vistelse som också är mer hållbart. Projektet har inte prioriterat jämställdhetsaspekter i sitt arbete eftersom dessa inte ansetts varit relevanta för projektet. Varför dessa aspekter inte ansetts relevanta har inte specificerats närmare. När det kommer till ekonomisk hållbarhet så var förhoppningen att ett ökat flöde av internationella gäster skulle bidra till ökad ekonomisk hållbarhet för företagen i besöksnäringen genom att identifiera och rikta insatser till en målgrupp som är benägna att betala mer för produkter kopplade till naturturism.

2.5 Upplevelser och evenemang

Projekt	Projektägare	Utbetalt belopp (kr)
Besöksvänliga Tiveden	LAXÅ KOMMUN	173 347
Växtkraft ÖRTA	Region Örebro Län	892 249
	Totalt	1 065 596

2.5.1 Besöksvänliga Tiveden

Beskrivning

Projektet är ett nationellt pilotprojekt som ska skapa en helhet av upplevelsevärdena i och runt Tivedens nationalpark. Projektet ska utveckla Tivedenområdet som besöksdestination och förbättra upplevelsen för besökaren genom att skapa förutsättningar för paketering och utveckling av service i form av boende, aktiviteter och infrastruktur.

Projektperiod

2017-08-01 - 2021-03-31

Effektmål

Ökad nationell attraktionskraft

Projektmål

Utveckla Tivedenområdet som besöksdestination genom fler samarbeten och paket. Förbättra upplevelsen för besökare.

Projektets aktiviteter bedöms ha bidragit till en positiv utveckling i enlighet med projektmålet. Därmed anses projektet ha bidragit positivt till effektmålet om *ökad nationell attraktionskraft* i den regionala utvecklingsstrategin. En fortsatt god samordning mellan de deltagande kommunerna och relevanta aktörer kring destinationsfrågorna är viktigt för att upprätthålla och utveckla Tivedenområdet som en attraktiv besöksdestination. Under projektet har nya verksamheter och samverkansplattformar uppkommit, samtidigt som nya paketeringar av tjänster utvecklats. Vilket har förstärkt samarbetet inom Tiveden ytterligare. Projektet har bidragit med information och ökad kunskap för besöksnäringens fortsatta investeringsunderlag. Marknadsföringsinsatser har också ökat medvetenheten om det utbud som finns kopplat till Tiveden. Framåt bör arbetet fortsätta med att sprida besökare under året och andra platser på området förutom nationalparken för att undvika för att motverka överturism och hög belastning och samtidigt förlänga säsongen.

Genomförande

Samarbetet i nationalparken, mellan kommunerna som angränsar till Tiveden, samt med Tivedens guider och turistbyråerna har under projektet varit mycket bra. Även samarbetet med Länsstyrelsen har fungerat bra.

Projektet hade kunnat vara mer avgränsat med färre mål med tydlig uppföljning. Större fokus hade kunnat riktas mot att genomföra samordnade marknadsföringsinsatser, arbetat med infrastrukturfrågor och parkeringsplatser, buss- och tågtider. Men även kring hur skogen kan användas som resurs för turism.

När det kommer till en hållbar turism har projektet arbetat med att göra området större där andra platser utöver nationalparken också lyfts fram, för att motverka de negativa effekterna av överturism. Detta kräver också att det finns tillräcklig med infrastruktur på de andra platserna. Fokus har även riktats mot att sprida besökare under sommaren men också lyfta Tiveden som en vår/höst destination genom olika riktade kampanjer. Det är viktigt att inte överbelasta lokalbefolkningen och tappa deras förtroende.

Långsiktighet

Det är viktigt att fortsätta med samverkan i nationalparken, att fortsätta utveckla besökskartan på webbplatsen tiveden.se, samt fortsätta med vår- och höstkampanjer. Efterfrågan från besöksnäringen kring detta arbete är stort.

Förslag på arbetsområden att bevara och utveckla har sammanställts i en utvecklingsplan och rapport som tas vidare till kommunerna för det fortsatta arbetet. Däri framgår det också i vilken organisationsform arbetet ska kunna bedrivas i de olika områdena och avseende infrastruktur. På sikt är ett slags destinationsarbete som resurssätts av kommunerna, likt Höga kusten, en möjlig lösning även för Tiveden.

2.5.2 Växtkraft ÖRTA

Beskrivning

Samverkansprojekt mellan Region Örebro län och ALMI Företagspartner som syftar till att identifiera, mobilisera, kraftsamla och lösa de specifika problem som besöksnäringen i Örebroregionen står inför. Region Örebro län med främjandesystemet behöver föra en dialog om hur de bästa förutsättningar kan ges så att besöksnäringen kan ta del av kompetensförsörjningsarbetet och insatser så att företagens förädlingsvärde ökar.

Projektperiod

2019-08-18 - 2020-10-31

Effektmål

 Ökad tillväxt i näringslivet

Projektmål

Särkta förutsättningar för att besöksnäringens företagens förädlingsvärde ska öka i Örebroregionen.

Projektets delmål är i stora delar uppfyllda men projektet har inte kunnat leva upp till projektmålet om ökade förädlingsvärden hos besöksnäringens företag till fullo. Den ursprungliga målgruppen företag av formen aktiebolag har heller inte kunnat nås i önskad utsträckning, istället riktades projektets fokus om mot solo- och mikroföretag med upp till nio anställda. När det kommer till att identifiera besöksnäringens behov och utmaningar har projektet skapat en ökad förståelse för dessa i relation till företagsfrämjaraktörerna. För detta ändamål har också ett specifikt verktyg utvecklats som både företag och främjaraktörer kan använda för att kartlägga sina behov. Vidare har en samverkansarena etablerats som bidrar till ökad dialog mellan företagen och främjaraktörerna, och en gemensam webbplats med aktuellt material har lanserats vilket också förbättrar kommunikationen mellan främjaraktörer och företag. Utöver detta har kompetensförsörjningsfrågan särskilt lyfts fram som ett område där ökad dialog och samsyn mellan främjaraktörerna, utbildningssystemet och regionalt utvecklingsansvarig kan bidra till att stötta besöksnäringen. Sammantaget antas de genomförda insatserna bidra till projektmålet om att öka besöksnäringens förädlingsvärde på lång sikt, och därmed också den regionala utvecklingsstrategins effektmål om *ökad tillväxt i näringslivet*.

Genomförande

Flera lärdomar kan dras av projektets genomförande relaterat till både externa och interna faktorer. Bland de externa faktorerna innebar Coronapandemin att tempot i genomförandet saktade in. Planerade möten och workshops med företag och främjaraktörer fick styras om och genomföras digitalt, vilket begränsade dialogen och samverkan något. Vidare antas pandemin ha orsakat en rad nya behov hos besöksnäringens företag som på olika sätt påverkar projektets resultat på lång sikt.

Ytterligare en konsekvens delvis med anledning av pandemin var att projektledaren valde att avsluta sin projektanställning till förmån för en fast anställning i en annan verksamhet. Rollen bemannades temporärt av utvecklingsledare på Region Örebro län till dess att en extern konsult anlätades som projektledare för resterande projektperiod. Denna lösning bedöms ha fungerat bra som alternativ för att bemanna den vakanta positionen, men skulle också kunna fungera som en primär initial lösning för projekt med relativt kort löptid där specifik kompetens krävs.

Efterfrågan för projektets erbjudande var inte enligt förväntan bland den primära målgruppen företag med formen aktiebolag. Delvis bedöms detta bero på att införsäljningen som genomfördes av externa parter inte varit tillfredsställande, delvis på grund av att målgruppens behov inte varit tillräckligt känt på förhand. Detta föranledde att den primära målgruppen ändrades till solo- och mikroföretag med upp till nio anställda. Under projektets gång visade det sig att denna målgrupp dels har relevanta behov, dels står längre ifrån främjarsystemet, och därmed var en lämplig målgrupp för projektet. En bredare initial kartläggning hade kunnat fånga in detta perspektiv.

När det kommer till interna faktorer så är en lärdom att formuleringen av det övergripande målet varit mer relevant som projektmål, och att projektmålet istället skulle varit det övergripande målet för projektet. Detta hade kunnat bidra till en tydligare styrning och uppföljning.

Långsiktighet

Flera av projektets prestationer såsom webbplatsen, samverkansarenan och kartläggningsverktyg lever vidare och fortsätter att utvecklas vilket bidrar till det långsiktiga arbetet. Den interna samverkan över sakområdena har förstärkts och dialogerna kring kompetensförsörjning fortsätter.

När det kommer till projektets bidrag till en hållbar utveckling så har fokus på solo- och mikroföretagare inneburit att insatserna till stor del stärkt kvinnors förmågor, eftersom att många av de små företagen inom besöksnäringen drivs av kvinnor.

Traditionellt sett har främjaraktörerna inte haft fokus på att nå ut till företag på landsbygden, utan generellt fokuserat på större företag som finns i stadsmiljö. Projektets inriktning har däremot haft större fokus på företag utanför storstadsmiljö vilket bidragit till att medvetenheten om, och kontakten med, företag utanför stadskärnan ökat bland främjaraktörer. Detta är ett perspektiv som behöver lyftas in ytterligare mot främjaraktörer, eftersom det i dagsläget finns ett gap.